

[35] Seat No: _____

No. of printed pages : 02

SARDAR PATEL UNIVERSITY
B. A. Sanskrit (II - Semester) (ON DEMAND) Examination
Friday, 28th July, 2023
2.00 pm - 5.00 pm
UA02CSAN51 - दशकुमार चरितम्-षष्ठोच्छ्वासः-महाकवि दण्डि ।

कुल गुण : ७०

प्र.१

(अ) गद्यभंडोनी अनुवाद करो. (चारभांथी जे)

(१०)

- (१) अस्मिन्नेव च क्षणे किमपि नूपुरकणितमुपातिष्ठत् आगता च काचिदङ्गना । दृष्ट्वैव स ए नामुत्कल्लदृष्टिरुत्थायोपगूह्योपगूढकण्ठश्च तथा तत्रैवोपाविशत् । अशंसच्च-‘सैषा मे प्राणसमा, यद्विरहो दहन इव दहतिमाम् । इदं च मे जीवितमपहरता राजपुत्रेण मृत्युनेव निरुष्मतां नीतः । न च शक्यामि राजसूनुरित्यमुष्मिन्यापमाचरितुम् ।’
- (२) ‘अस्ति त्रिगतो नाम जनपदः । तत्रासन्नृहिनस्त्रयः स्कीतसारधनाः सोदर्या धनक-धान्यक धन्यकाख्याः । तेषु जीवत्सु न ववर्षवर्षाणि द्वादश दशशताक्षः क्षीणसारं सस्यम्, औषध्यो वन्ध्याः, न कलवन्तो वनस्पतयः कलीबा मेघाः, क्षीणस्त्रोतसः स्रवन्त्यः, पङ्कशेषाणि पल्वलानि, निर्निरस्यन्दान्युत्समण्डानि, विरलीभूतं कन्दमूलकलम् ।’
- (३) ‘अस्ति द्रविडेषु काश्ची नाम नगरी । तस्यामनेककोटिसारः श्रेष्ठि-पुत्रः शक्तिकुमारो नामासीत् । सोऽष्टादश वर्षं देशीयश्चिन्तामापेदे-नास्त्यदाराणाम ननु गुणदाराणां वा सुखं नाम । तत्कथं नु गुणवद्विन्दैयं कलत्रम् ?’ इति । अथ परप्रत्ययाहतेषु दारेषु यादृच्छिकीं संपत्तिमनभिसमीक्ष्य कार्तान्तिको नाम भूत्वा वस्त्रान्तपिनद्धशालिप्रस्थो भुवं बभ्राम ।
- (४) ‘अस्ति सौराष्ट्रेषु वलभी नाम नगरी । तस्यां गृहगुप्तनाम्नो गुह्यकेन्द्रतुल्य विभवस्य नाविकपतेर्दुहिता रत्नवती नाम । तां किल मधुमत्याः समुपागम्य बलभद्रो नाम सार्थवाह पुत्रः पर्यगैषीत् । तथापि नववध्वा रहसि रभस विञ्चित सुरत सुखो ज्ञटिति द्वेषमल्पेतरं बबन्ध । न तां पुनर्द्रष्टुमिष्टवान् ।

अथवा

(ब) ससंदर्भ समजावो. (चारभांथी जे)

(०८)

- (१) ‘किमियं लक्ष्मीः ? नहि नहि । तस्याः किल हस्ते विन्यस्त’ कमलम् अस्यास्तु हस्त एव कमलम् ।
- (२) तात, किं दृष्टानि कृतान्त विलासितानि ।
- (३) ‘चित्रेयं दैवगतिः । अवसरेषु पुष्कलः पुरुषकारः ।’
- (४) पतिरेव दैवतं वनितानाम् । विशेषतश्चकुलजानाम् ।

પ્ર.૨ કથા અને આખ્યાયિકાનાં લક્ષણો આપી, 'દશકુમાર ચરિતમ્' નો સાહિત્ય પ્રકાર ચર્ચો. (૧૬)

અથવા

પ્ર.૨ 'દશકુમાર ચરિતમ્' ના છઠ્ઠા ઉચ્છ્વાસમાં નિરૂપિત ધૂમિનીવૃત્તાન્તની સમીક્ષા કરો.

પ્ર.૩ 'દશકુમાર ચરિતમ્' ના છઠ્ઠા ઉચ્છ્વાસને આધારે દંડીનું વાર્તાકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. (૧૬)

અથવા

પ્ર.૩ 'દશકુમાર ચરિતમ્' ના છઠ્ઠા ઉચ્છ્વાસમાં નિરૂપિત મિત્રગુપ્તનું પાત્રાલેખન કરો.

પ્ર.૪ ટૂંકનોંધ લખો (ચારમાંથી બે): (૨૦)

(૧) દંડીનું જીવન	(૨) કન્દુકનૃત્ય પ્રસંગ
(૩) ગોમિની	(૪) દશકુમાર ચરિતમ્' શીર્ષક.